

Nr 108

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av vissa kronoegendomar m. m.; given Stockholms slott den 13 mars 1959.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—7:o hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Gösta Netzén

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 mars 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Netzén, anmäler efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet vissa ärenden angående försäljning av kronoegendomar m. m., vilka ärenden synts böra förleda framställning till riksdagen samt anför följande.

1:o

Stadsägan nr 939 + 940 + 941 + 942 + 943 + 944 + 945 i
Danderyds köping

Domänstyrelsen (skr. 6/2 1959) hemställer, att ett område om ca 154 000 m² av stadsägan nr 939 + 940 + 941 + 942 + 943 + 944 + 945 (kronoegendomen Rinkeby) i Danderyds köping, Stockholms län, säljes till köpingen.

Rörande områdets beskaffenhet och bakgrunden till den föreslagna försäljningen meddelas i huvudsak följande.

Kronoegendomen Rinkeby är belägen omedelbart norr om Danderyds kyrka på ömse sidor av Norrtäljevägen ehuru med huvuddelen väster därom. Arealen utgör ca 160 ha, varav 30 ha inägor och i övrigt huvudsakligen skogsmark. Inägorna är taxerade till 80 000 kr., varav 55 000 kr. motsvarar jordbruksvärde och återstående belopp tomt- och industrivärde. Skogsmarken med växande skog är samtaxerad med annan egendom.

En krets i Stockholm verksamma tjänstemän med otillfredsställande bostadsförhållanden har funnit sig böra söka åstadkomma en gemensam lösning av sina bostadsfrågor. Därvid har tanke uppkommit att på lämplig mark inom någon förort till staden söka få uppföra enfamiljshus i gruppbebyggelse med vissa gemensamma anordningar. Efter inventering av för ändamålet möjliga exploateringsområden har numera ett område under Rinkeby befunnits vara lämpligt för ändamålet. Området omfattar totalt ca 154 000 m², allt i huvudsak inägor. Viss del därav är f. n. jämte annan mark upplåten till Bergianska stiftelsen till den 14 mars 1960. Annan mindre del disponeras jämlikt särskilt avtal, gällande till den 14 mars 1961, av Djursholm-Danderyds skyttegille för skjutbaneändamål.

Rörande riktlinjerna för exploateringen har samråd skett med såväl köpingen som domänstyrelsen. Programmet innebär i första hand, att området av styrelsen överlåtes till köpingen att av köpingen iordningställas såsom tomtmark. I detta hänseende har preliminära stadsplaneförslag utarbetats för marken i fråga, det senaste daterat den 25 november 1958. Såsom nästa etapp avses tomtförsäljningar från området äga rum till medlemmarna i en av initiativtagarna bildad och i vederbörlig ordning registrerad förening, Rinkeby radhusvillor ek. för. Föreningen har till uppgift att uppföra radhusvillor, vilka skall överlåtas till medlem för självkostnadspris, samt uppföra och anordna för villorna gemensamma anläggningar. Köpingen har för avsikt att för egen del exploatera visst antal tomtplatser inom området, som enligt stadsplaneförslagen upptager omkring 160 sådana. Det preliminärt uppskattade antalet tomter, som avses att överlåtas till föreningsmedlemmarna, uppgår till ett 80-tal.

Byggnadsstyrelsen har i skrivelse till domänstyrelsen den 8 oktober 1957 bl. a. meddelat, att byggnadsstyrelsen för sin del ej har anledning motsätta sig markens användning för den planerade bebyggelsen.

Hinder synes enligt *överlantmätaren* ej föreligga mot avstyckning av området.

Sedan saluvärdering på domänstyrelsens uppdrag företagits av förre länsarkitekten O. Lundgren, har *bostadsstyrelsen* i skrivelse till domänstyrelsen den 10 december 1958 förklarat sig ej vilja motsätta sig, att köpeskillingen beräknas efter av Lundgren angivet råmarksvärde av 1 kr. 5 öre för m².

Domänstyrelsen finner det angivna värdet vara för lågt. Efter att ha gjort jämförelser med markförsäljningar för likartat ändamål från kronoegendom inom förorter norr om Stockholm har styrelsen för sin del kommit fram till ett råmarkspris av 1 kr. 75 öre såsom skäligt. Styrelsen föreslår, att sistnämnda värde lägges till grund för beräkningen av köpeskillingen.

Köpingen har förklarat sig beredd att förvärva området till det av domänstyrelsen beräknade priset och på följande av styrelsen föreslagna villkor i övrigt.

Området överlåtes efter avstyckning i befintligt skick med tillträde å dag, som bestämmes efter avstyckningen, dock ej före den 14 mars 1960. Förbe-

håll göres för de justeringar av areal och gränser, som kan komma att ske vid avstyckningsförrättningen. Köpeskillingen erlägges kontant vid avstyckningen. Innehavare av över området med vederbörligt tillstånd eventuellt framdragna elektriska och andra ledningar förbehålles rätt att bibehålla och nyttja ledningarna utan rätt för köparen till annan ersättning än gottgörelse för skada till följd av underhåll, reparation eller tillsyn av ledningarna. Köparen skall från tillträdesdagen i förekommande fall inträda i styrelsens rättigheter och skyldigheter jämlikt ett mellan Djursholm-Danderyds skyttegille samt styrelsen den 14 juli 1941 träffat avtal rörande rätt för skyttegillet att nyttja mark å kronoegendomen för skjubana, vilket avtal gäller till den 14 mars 1961. Lagfarts- och avstyckningskostnader ävensom övriga med köpet förenade utgifter samt skatter och onera, som från tillträdesdagen kan belöpa på området, bestrides helt av köparen.

I samband härmed har köpingen uttalat, att den ej tagit ställning till stadsplaneförslaget eller föreningens planer beträffande formen och tidpunkten för bebyggelsens genomförande.

I anslutning till detta uttalande har domänstyrelsen anfört.

Uttalandet är motiverat av att projektet f. n. befinner sig på ett förberedande stadium och att endast de huvudsakliga riktlinjerna för detsamma är uppdragna. Emellertid är det föreningens avsikt att i samråd med köpingen — som upplysts ha förklarat sig beredd därtill — fullfölja planläggningen under år 1959 i syfte att om möjligt före årets utgång få ett detaljerat exploateringsprogram till stånd samt att erhålla garantier för dess genomförande genom bindande överenskommelser med köpingen. Föreningen ser sig dock förhindrad att fullfölja det hittills utförda utredningsarbetet — med anledning av de därmed förenade kostnaderna — förrän visshet vunnits huruvida en försäljning från kronans sida av markområdet är att påräkna. Därest ej klarhet härom vinnes, så snart detta låter sig göra, föreligger enligt vad av föreningen uppgivits risk för att projektet helt måste överges.

Domänstyrelsen understryker vidare angelägenheten av att beslut i ärendet fattas av statsmakterna under innevarande vårriksdag. Ett försäljningsbemyndigande för domänstyrelsen bör enligt styrelsen förbindas med det förbehållet, att försäljningen ej må ske, förrän exploateringsprogrammet fått sådan detaljutformning och sådana överenskommelser rörande dess förverkligande träffats mellan föreningen och köpingen, att företaget med tillfredsställande säkerhet kan bedömas komma till stånd.

Departementschefen

Domänstyrelsen har på sätt närmare framgår av föregående redogörelse föreslagit försäljning av ett område från kronoegendomen Rinkeby till Danderyds köping. Området skall av köpingen iordningställas till tomtmark för enfamiljsvillor i gruppbebyggelse. En av vissa tjänstemän i Stockholm med otillfredsställande bostadsförhållanden bildad förening, Rinkeby radhusvillor, ek. för., avses skola utnyttja en del av denna tomtmark. Föreningen, som påbörjat visst planeringsarbete, har funnit sig förhindrad av kostnadsskäl att fortsätta därmed, innan statsmakterna principiellt medgivit försäljning. Domänstyrelsen anser emellertid att ett försäljningsbemyndigande för styrelsen bör förbindas med det förbehållet, att försäljningen ej må ske, förrän

exploateringsprogrammet fått sådan detaljutformning och sådana överenskommelser rörande dess förverkligande träffats mellan föreningen och köpingen att förslaget med tillfredsställande säkerhet kan bedömas komma till stånd. Enligt min mening torde dock berättigade krav från föreningens sida beträffande området exploatering få förväntas bli uppfyllda utan att förbehåll därom intages i försäljningsbemyndigandet. Då jag i övrigt icke har något att erinra mot domänstyrelsens förslag, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medgiva,

att ifrågavarande område om cirka 154 000 kvadratmeter av stadsägan nr 939 + 940 + 941 + 942 + 943 + 944 + 945 i Danderyds köping, Stockholms län, må säljas till Danderyds köping för en köpeskilling beräknad efter 1 krona 75 öre per kvadratmeter samt på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

2:o

Stadsägan nr 401 i Nyköpings stad

Domänstyrelsen (skr. 21/2 1959) hemställer, att stadsägan nr 401 (kronoegendomen förra bostället under civilstaten Kungsladugården Östra) i Nyköpings stad säljes till staden.

Rörande egendomens beskaffenhet och bakgrunden till den föreslagna försäljningen meddelas i huvudsak följande.

Egendomen är belägen öster om den egentliga stadsbebyggelsen. Totalarealen utgör ca 340 ha, varav inägor 143 ha, skogsmark 17 ha, impediment 16 ha samt vattenområde — av Stadsfjärden — 164 ha. Av inägorna är ca 125 ha upplåtna för jordbruksändamål till G. Hedström för tiden till den 14 mars 1959. Åtgärder i syfte att förlänga kontraktets giltighet ytterligare ett arrendeår har emellertid vidtagits. Jakt- och fiskerättigheter till egendomen har i viss utsträckning upplåtits genom särskilda avtal, vilka utgår den 14 mars 1960, dock att ett mellan styrelsen samt en yrkesfiskare å orten slutet kontrakt rörande rätt för den senare att utöva fiske å vissa vatten till egendomen gäller till den 14 mars 1964. Vidare har viss betesrätt å egendomen särskilt upplåtits till arrendator å annan kronoegendom, vilken upplåtelse utgår den 14 mars 1960 men vid bristande uppsägning senast 3 månader före utgången automatiskt förlänges med ytterligare 1 år för varje gång. Slutligen har 49 stugtomter, belägna på de till egendomen hörande Tjuv- och Enholmarna, samt en parkeringsplats utarrenderats genom särskilda avtal. Vad som angivits rörande giltighetstiden för betesupplåtelsen gäller även beträffande dessa senare arrenden. För jordbruksarrendet utgår innevarande arrendeår en avgift av 9 625 kr. För övriga berörda upplåtelser erlägges sammanlagt ca 4 575 kr. per år. Taxeringsvärdet för inrösningsjorden utgör 315 800 kr., varav jordbruksvärde 195 800 kr. samt tomt- och industrivärde 120 000 kr. Skogsdelen är samtaxerad med annan egendom.

Egendomens bibehållande i kronans ägo är enligt domänstyrelsen ej påkallat. *Domänintendenten*, *överjägmästaren* och *jägmästaren* har tillstyrkt försäljning.

Bostadsstyrelsen har år 1955 saluvärderat viss för industribyggelse m. m. avsedd mark om ca 72 ha. Därvid har styrelsen utgått ifrån använd-

ningen av 35 ha för industriändamål, 1 ha för bostadsändamål, 1,4 ha för idrottsplats samt 34,6 ha för vägar och grönområden. För industrimarken föreslås ett pris per m² av 50 öre och för bostadsområdet 2 kr., medan den för skilda allmänna ändamål avsatta marken ej åsatts något självständigt värde. Med tillämpning av dessa grunder uppgår det sammanlagda värdet av ifrågavarande exploateringsområde till 195 000 kr.

Uppskattningsnämnden har vid förrättning den 25 januari och den 2 december 1957 uppskattat försäljningsvärdet å hela egendomen med undantag av skogsmarken. Den nuvarande jordbruksdelen har därvid i första hand värderats såsom mark för jordbruksändamål. Särskilt värde har åsatts å egendomen befintliga byggnader, som bedömts vara överflödiga för jordbruket. För de områden, som upplåtits för stugtomter, jakt, fiske o. d., har föreslagits ett värde, som erhållits genom kapitalisering av den sammanlagda årsinkomsten från upplåtelseerna. Summan av de erhållna delvärdena har slutligen höjts med ett belopp motsvarande vad som vid 1957 års allmänna fastighetstaxering åsatts egendomen såsom särskilt tomt- och industrivärde. Det sammanlagda värde nämnden sålunda kommit fram till utgör ca 633 300 kr. Härav torde enligt domänstyrelsen i första hand ca 170 000 kr. belöpa å det jämväl av bostadsstyrelsen värderade området. Även det särskilda tomt- och industrivärdet, 120 000 kr., kan emellertid enligt domänstyrelsen anses till helt övervägande del belöpa på nämnda område.

Domänstyrelsen finner uppenbart, att en bedömning efter de principer, som varit vägledande för uppskattningsnämnden är att föredraga. Den exploateringsplan, som legat till grund för bostadsstyrelsens värdering, är enligt domänstyrelsen av helt preliminär natur, varför det är ovisst om ens dess grundlinjer kommer att förverkligas.

Värdet av skogsmarken med växande skog — med undantag av en genom färgstämpling utmärkt virkespost om 550 m³sk — har av domänstyrelsen fastställts till 47 000 kr.

Domänstyrelsen föreslår sålunda att försäljning sker till ett sammanlagt pris av 680 300 kr. samt på i huvudsak följande villkor i övrigt.

Egendomen överlåtes i befintligt skick med tillträde å dag, varom senare skall överenskommas. Köparen skall i förekommande fall inträda i de rättigheter och skyldigheter, som ankommer på domänstyrelsen enligt de särskilda upplåtelsekontrakt rörande egendomen, vilka kan vara gällande vid tillträdet. Styrelsen skall därvid vara berättigad att uppbära de på grund av nämnda kontrakt härflytande inkomster, vilka belöper på tiden före tillträdesdagen. Köpeskillingen erlägges kontant på tillträdesdagen. Å egendomen befintliga byggnader och anläggningar, tillhörande annan än domänverket, omfattas ej av försäljningen, ej heller en genom färgstämpling utmärkt virkespost om 550 m³sk. Kronoarrendatorn på egendomen berättigas att även efter stadens förvärv av egendomen och sedan då eventuellt gällande arrendekontrakt utgått fortsätta brukningen på i orten gängse villkor, för såvitt icke egendomen eller del därav, på vilken byggnaderna är helägna, behöver ianspråktagas av staden för exploatering. Innehavare av över egendomen med vederbörligt tillstånd eventuellt framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att bibehålla och nyttja ledningarna utan rätt för kö-

paren till annan gottgörelse än ersättning för skada till följd av tillsyn, reparation eller underhåll av ledningarna. Lagfarts- och övriga med köpet för- enade utgifter ävensom de skatter och onera, som från tillträdesdagen kan belöpa på egendomen, bestrides helt av köparen. I övrigt skall bestämmel- serna i förordningen den 25 maj 1945 (nr 262) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Staden har beslutat förvärva egendomen till det av domänstyrelsen före- slagna priset och på i huvudsak de föreslagna villkoren i övrigt.

Departementschefen

Ifrågavarande preliminära försäljningsavtal mellan domänstyrelsen och staden synes böra godtagas. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medgiva,

att stadsågan nr 401 i Nyköpings stad må säljas till Ny- köpings stad för en köpeskillning av 680 300 kronor och på i huvudsak de villkor i övrigt som domänstyrelsen före- slagit.

3:o

Ullevi 1¹ i Nyköpings stad m. fl.

Domänstyrelsen (skr. 18/11 1958) hemställer, att ett område om tillhopa ca 5,6 ha av fastigheterna Ullevi 1¹ i Nyköpings stad samt Sörby 1¹ och 3¹ i Tuna socken, Södermanlands län, säljes till Nyköpings stad.

Området är beläget å kronoparken Sörby väster om och intill landsvägen Larslund—Enstaberg samt utgöres av en grusås, bevuxen av 10-årig tall- ungskog med någon björkinblandning.

År 1957 anhöll Nyköpings stads drätselkammare hos domänstyrelsen om uppgift rörande villkoren för ett förvärv av ifrågavarande område att an- vändas för infiltration av vatten åt städerna Nyköping och Oxelösund, vil- kas grundvattentillgångar visat sig otillräckliga. Området var enligt drät- selkammaren det enda ställe i städernas närhet, där infiltration kunde ske i tillräcklig omfattning.

Vederbörande *distriktslantmätare* har uttalat, att såvitt nu kan bedömas, hinder mot avstyckning av de delar av området som tillhör Sörby 1¹ och 3¹ ej föreligger. För Ullevi 1¹ har motsvarande uttalande gjorts av *stadsingen- jören* i Nyköping.

Vederbörande *jägmästare* och *överjägmästare* tillstyrker försäljningen.

På domänstyrelsens föranstaltande har *statens väginstitut* inventerat grus- förekomsten och överslagsvis beräknat, att området innehåller 500 000 m³ grus.

Domänstyrelsen har med ledning av gällande priser och kostnader samt under förutsättning av en 10-årig exploateringstid och en räntefot av 4 pro- cent beräknat grusförekomstens nuvärde till 450 000 kr., till vilket belopp styrelsen föreslår, att försäljning sker.

Staden har godkänt den sålunda föreslagna köpeskillingen ävensom föl- jande av domänstyrelsen föreslagna villkor i övrigt.

Området tillträdes vid köpekontraktets underskrivande i då befintligt skick. Köpeskillingen erlägges kontant till domänstyrelsen vid tillträdet. Köparen är skyldig ombesörja, att påbörjad förrättning för områdets avstyckning fullföljes. Parterna är skyldiga tåla de jämkningar i områdets areal, gränser och eljest, vilka kan komma att bestämmas vid områdets avstyckning. Vid avstyckningen skall styckningslotten tillförsäkras rätt att å stamfastigheten anlägga och för framtiden behålla 2 brunnstations- och pumpkomplex, vardera med en areal av upp till 0,5 ha, belägna 500—1 000 m nordväst resp. öster om styckningslotten samt 2 vattenledningar mellan styckningslotten och servitutsområdena ävensom rätt att över stamfastigheten nedlägga och behålla vattenledningar till och från styckningslotten. Kronan ikläder sig intet som helst ansvar för vattenföreningar från å kronoparken ca 800 m öster om salulotten befintligt civilförsvarsförråd. Köparen betalar samtliga å området på tiden fr. o. m. tillträdesdagen belöpande skatter och onera ävensom kostnaderna för avstyckning och sammanläggning samt lagfart och övriga med köpet förenade utgifter. Köparen är skyldig ensam svara för uppförande och underhåll av stängsel i gränsen mellan det försålda området och kronans mark.

Departementschefen

Mot förevarande försäljningsförslag har jag intet att erinra. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medgiva,

att ifrågavarande område av fastigheterna Ullevi 1¹ i Nyköpings stad samt Sörby 1¹ och 3¹ i Tuna socken, Södermanlands län, må säljas till Nyköpings stad för en köpeskillning av 450 000 kronor samt på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

4:o

Mjogaryd Mellangården 2¹ i Jönköpings län

Domänstyrelsen (skr. 3/2 1959) hemställer, att ett område om ca 34,47 ha av fastigheten Mjogaryd Mellangården 2¹ (kronoparken Mjogaryd) i Kävsjö socken, Jönköpings län, säljes till Sven Gustaf Gustafsson.

Domänstyrelsen meddelar, att Gustafsson är ägare till jordbruksfastigheterna Mjogaryd Mellangården 2⁴ och 2⁵, med vilka kronoparksområdet är avsett att sammanläggas. Området är beläget i anslutning till jordbruksfastigheterna och omfattar 29,22 ha skogsmark, 0,88 ha åker och 4,37 ha impediment. Styrelsen anför vidare, att åkern på grund av sin ringa storlek och sin belägenhet vid värderingen hänförts till skogsmark, att skogsmarken har en ideal medelbonitet av 5,15 m³sk samt att förrådet av växande skog uppskattats till 4 355 m³sk medelålders till äldre tallskog med lövblandning.

Vederbörande *lantbruksnämnd* och *lantbruksstyrelsen* har förklarat, att hinder för den avsedda fastighetsbildningen ej synes föreligga.

Jägmästaren A. Hellström har på domänstyrelsens uppdrag verkställt saluvärdering av området. Värdet har därvid uppskattats till 99 600 kr., varav 26 600 kr. för 605 m³sk omedelbart avverkningsbar skog.

Domänstyrelsen förklarar sig för sin del ej ha något att erinra mot förrättningsmannens förslag. Med hänsyn till att en del av skogen beräknas kunna avverkas omedelbart efter köpets avslutande och därför av förrättningsmannen åsatts dagspris, bör emellertid skogsvärdet vid försäljningstillfället omräknas med ledning av då gällande priser. Följande försäljningsvillkor i övrigt bör enligt styrelsen gälla.

Området tillträdes vid köpekontraktets underskrivande i då befintligt skick. Köparen åligger att omedelbart efter köpets avslutande ombesörja att påbörjad förrättning för områdets avstyckning för sammanläggning med omförmälda jordbruksfastigheter fullföljes, därvid de i avstyckningsprotokollet intagna bestämmelserna skall gälla. Parterna är skyldiga tåla de jämkningar i områdets areal, gränser och eljest, vilka kan komma att bestämmas vid avstyckningen. Köparen betalar samtliga å området på tiden efter tillträdesdagen belöpande skatter och onera jämte kostnaderna för avstyckning och sammanläggning samt för lagfart och övriga med köpet föränade utgifter. I övrigt skall bestämmelserna i förordningen den 25 maj 1945 (nr 262) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Gustafsson har förklarat sig vilja köpa området på de av domänstyrelsen föreslagna villkoren.

Departementschefen

Enär omförmälda preliminära försäljningsöverenskommelse synes böra godtagas, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medgiva,

att ifrågavarande område om cirka 34,47 hektar av fastigheten Mjogaryd Mellangården 2¹ i Kävsjö socken, Jönköpings län, må säljas till Sven Gustaf Gustafsson för en köpeskillning av 99 600 kronor — med rätt för domänstyrelsen att företaga den justering av köpeskillningen, som må betingas av vid försäljningstillfället rådande virkespriser — ävensom på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

5:o

Vä 76³ i Kristianstads län

I skrivelse den 20 februari 1959 har *domänstyrelsen* hemställt, att ett område om ca 11,60 ha av fastigheten Vä 76³ (å kronoegendomen Vä) i Vä socken, Kristianstads län, säljes till Vä kommun.

Beträffande bakgrunden till den föreslagna försäljningen meddelas, att kommunen i skrivelse till domänstyrelsen den 28 maj 1958 anhållit att få förvärva ett område av kronoegendomen för utbyggnad av egnahemsområdet i Vä samhälle.

Den av domänstyrelsen till försäljning föreslagna marken är enligt styrelsen belägen i omedelbar anslutning till byggnadsplanlagt område inom samhället. Rörande försäljningsområdets beskaffenhet meddelas, att area-

len utgör 11,6030 ha, varav enligt föreliggande planer ca 7,80 ha avses skola användas som kvartersmark, 2,42 ha som parkmark och 1,38 ha som vägmark. Virkesförrådet å området har uppskattats till ca 1 400 m³sk barrblandskog av delvis mindre god beskaffenhet.

Jägmästaren *A. Hellström* har på domänstyrelsens uppdrag verkställt saluvärdering av området. Med utgångspunkt från ett kvadratmeterpris av 1 kr. 50 öre för kvartersmark och 50 öre för parkmark har förrättningsmannen framräknat markvärdet till 116 300 kr. Skogsvärdet har uppskattats till 24 200 kr. Det av förrättningsmannen framräknade totalvärdet utgör sålunda avrundat 140 000 kr.

Vederbörande *jägmästare* och *överjägmästare* har intet att erinra mot försäljning av området till det av förrättningsmannen föreslagna priset.

Bostadsstyrelsen har efter hänvändelse av domänstyrelsen enligt skrivelse den 4 december 1958 uppskattat markvärdet till 85 800 kr. Kvartersmarken har därvid värderats efter ett pris av 1 kr. 30 öre per m², medan parkmarken ej åsatts särskilt värde. Därefter har avdrag gjorts med 4 500 kr. avseende administrationskostnader.

Domänstyrelsen förklarar å sin sida, att styrelsen under senare år be- träffande administrationskostnader tillämpat den principen, att hänsyn till dessa tages redan vid uppskattningen av å-priset för tomtmarken. Styrelsen föreslår, att försäljning i enlighet med förrättningsmannens förslag sker för en köpeskilling av 140 000 kr. samt på i huvudsak följande villkor i övrigt.

Området tillträdes vid köpekontraktets underskrivande i då befintligt skick. Köpeskillingen erlägges kontant till domänstyrelsen vid tillträdet. Köparen är skyldig att omedelbart efter köpets avslutande ombesörja, att området avstyckas. Parterna är skyldiga tåla de jämkningar i områdets areal, gränser och eljest, vilka kan komma att bestämmas vid områdets avstyckning. Köparen betalar samtliga å området på tiden fr. o. m. tillträdesdagen belöpande skatter och onera ävensom kostnaderna för avstyckning samt lagfart och övriga med köpet förenade utgifter. Köparen äger ej påfordra, att kronan deltar i kostnaderna för anläggning och underhåll av saluområdet berörande vägar. Köparen är skyldig ensam svara för uppförande och underhåll av stängsel i gränsen mellan det försålda området och kronans mark.

Kommunen har förklarat sig beredd köpa området till det pris och på de villkor i övrigt som domänstyrelsen föreslagit.

Över försäljningsförslaget har härefter yttrande inhämtats av *lantmäteristyrelsen*, som i utlåtande den 3 mars 1959 anför i huvudsak följande.

Fastigheten 9/80 mantal Vä 76³ har en areal av ca 11,60 ha och består av det till försäljning föreslagna området, såsom det illustreras på en till ärendet hörande planskiss. Till fastigheten hör dessutom den på mantalet belöpande andelen i samfällid mark. Värdet av denna torde numera vara obetydligt. Fastigheten är belägen inom område, för vilket länsstyrelsen beslutat om upprättande av byggnadsplan. Den har ett för exploatering gynnsamt läge och erfordras ej för jordbruksändamål. Det område, vilket domänstyrelsen nu hemställer om medgivande att försälja, utgör hela fastigheten Vä 76³ dock med undantag av den på mantalet belöpande andelen i samfällid mark. Ett sådant undantag från försäljningen lär knappast vara avsett.

Såväl överlantmätaren som distriktslantmätaren har tillstyrkt försäljning av hela fastigheten Vä 76³.

På grund av vad sålunda är utrett och då en avstyckning — innebärande att såsom stamfastighet blott återstår andel i samfälld mark — ej kan genomföras, bör den ifrågasatta försäljningen enligt lantmäteristyrelsens mening omfatta hela fastigheten Vä 76³ utan undantag. Lantmäteristyrelsen tillstyrker för sin del en sådan försäljning.

Domänstyrelsen har i anledning av lantmäteristyrelsens utlåtande under hand hemställt, att ifrågavarande försäljning måtte få avse hela fastigheten Vä 76³ och att försäljningsvillkoren — bortsett från köpeskillingens storlek — måtte få av domänstyrelsen jämkas därefter.

Bostadsstyrelsen har i yttrande till Kungl. Maj:t den 10 mars 1959 ytterligare utvecklat skälen för sitt ståndpunktstagande i värderingsfrågan samt hemställt, att försäljning måtte ske för en köpeskillning av 85 800 kr. jämte ersättning för växande skog.

Departementschefen

Enär ifrågavarande preliminära försäljningsöverenskommelse — med den av domänstyrelsen medgivna jämkningen — synes böra godtagas, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medgiva,

att fastigheten Vä 76³ i Vä socken, Kristianstads län, må säljas till Vä kommun för en köpeskillning av 140 000 kronor och på i huvudsak de villkor i övrigt, som domänstyrelsen slutligen föreslagit.

6:o

Fagersånna Nolgården 2⁵⁰, 2⁵⁴⁻⁵⁷, 2⁷⁹ i Skaraborgs län

Domänstyrelsen (skr. 19/1 1959) hemställer, att fastigheterna Fagersånna Nolgården 2⁵⁰, 2⁵⁴⁻⁵⁷ och 2⁷⁹ i Ransbergs socken, Skaraborgs län, säljes till Mölltorps kommun.

Beträffande fastigheternas beskaffenhet och bakgrunden till den föreslagna försäljningen meddelas i huvudsak följande.

Kronoegendomen Fagersånna Nolgården nr 2 omfattar hemskifte och 2 skogsskiften. Hemskiftet, vilket numera omfattar drygt 50 ha, är beläget utmed stranden av sjön Örlen vid Fagersanna stationssamhälle ca 30 km öster om Skövde. Jordbruket — totalt ca 30 ha — är f. n. upplåtet till J. A. Tornblads dödsbo genom kontrakt, som utgår den 14 mars 1959.

Sedan under 1940-talet ett betydande antal tomtförsäljningar ägt rum från hemskiftet samt avstyckning av tomter skett för planerade ytterligare separata överlåtelse, begärde dåvarande Ransbergs kommun i framställning till domänstyrelsen i september 1950 att få förvärva då återstående delar av skiftet. Såsom motiv för framställningen åberopades bl. a. att utvecklingen av Fagersanna stationssamhälle hämmats på grund av brist på lämplig mark för tätbebyggelse. Domänstyrelsen fann skäl att såsom led i prövningen av framställningen begära, att planläggning av marken i fråga skulle ske genom kommunens försorg. Styrelsens begäran resulterade i att kommunen sedermera framlade ett förslag till dispositionsplan för Fagersanna, berörande bl. a. det aktuella skiftet. Efter framställning av domänstyrelsen blev därefter den mark under hemskiftet, som ännu ej var avstyckad, av-

skild till en rättsligt fristående fastighet med beteckningen Fagersåna Nolgården 2⁷⁹. Fastigheten innehåller 53,71 ha, varav omkring 20 ha skogsmark. De tidigare avstyckade fastigheterna Fagersåna Nolgården 2⁵⁰ och 2⁵⁴⁻⁵⁷ innehåller tillhopa 0,7733 ha. Taxeringsvärdet å hemskiftets inägor utgör 69 400 kr., varav jordbruksvärde 64 400 kr. samt tomt- och industrivärde 5 000 kr. Försäljningsområdets skogsdel är samtaxerad med annan egendom.

Jägmästaren A. Hellström har på domänstyrelsens uppdrag saluvärderat försäljningsområdet. Vid värderingen har förrättningsmannen med beaktande av ett år 1958 upprättat förslag till byggnadsplan för stationsområdet tagit upp ca 6 ha som kvartersmark, ca 11 ha som mark för parker, vägar och andra allmänna ändamål, ca 20 ha som åker och äng för jordbruksändamål samt ca 15 ha som skogsmark. Beträffande åkerjorden har förrättningsmannen antecknat, att densamma är av svag beskaffenhet, varjämte angivits, att åbyggnaderna till inägorna är otidsenliga. Värderingen av inägorna har skett under samråd med domänintendenten. Det växande skogsbeståndet, 1 478 m³sk, har saluvärderats såsom rotpost efter dagspris med viss reducering med hänsyn till att skogsdelen planerligt till övervägande del skall utnyttjas för park- och fritidsändamål. Med nu angivna utgångspunkter har förrättningsmannen kommit fram till ett sammanlagt saluvärde av 165 000 kr.

Bostadstyrelsen har i av domänstyrelsen begärt yttrande den 20 november 1958 förklarat sig tillstyrka försäljning till det av förrättningsmannen föreslagna priset.

Domänstyrelsen har med kommunen träffat preliminär överenskommelse om försäljning för en köpeskilling av angivna 165 000 kr. ävensom — på kommunens begäran — med rätt för köparen att av köpeskillingen erlagga 1/10 vid köpekontraktets undertecknande och 1/10 vid tillträdet samt 8/10 genom årliga avbetalningar under loppet av 10 år. Beträffande den ränta som skall erläggas å amorteringsdelen har överenskommit den procentsats, som med riksbankens medgivande högst må utgå för kommunal långfristig upplåning vid den tidpunkt, då försäljningen avslutas.

Beträffande berörda räntesats anför domänstyrelsen bl. a. följande.

Jämlikt Kungl. brev den 22 juni 1945 skall å oguldet belopp av köpeskillingen för försäld kronoegendom erläggas ränta motsvarande den normalränta, som vid tidpunkten för varje försäljning gäller för statens utlåningsfonder. För budgetåret 1958/59 har denna ränta fastställts till 4 1/4 procent. Tillämpning av denna räntesats torde emellertid i dagens läge reellt sett innebära en subvention, som enligt styrelsens mening i varje fall saknar berättigande vid försäljning till kommun och för ändamål, varom här är fråga. Styrelsen håller därför före, att högre ränta i detta fall bör utgå. Vad som härutinnan preliminärt överenskommit synes därför skäligt. F. n. utgör den av riksbanken godkända räntesatsen för kommunal långfristig upplåning 5,1 procent.

Domänstyrelsen föreslår, att försäljning sker enligt vad sålunda överenskommit samt på följande villkor i övrigt.

Fastigheterna överlåtes i befintligt skick med tillträde å dag, som senare bestämmes. Annan än domänverket tillhörig byggnad och anläggning å fas-

tigheterna omfattas ej av försäljningen. Domänverket förbehålles rätt att för plantskoleändamål tills vidare mot i orten gängse avgift disponera ett omedelbart väster om kronofastigheten Fagersånna Nolgården 2⁸⁰ beläget område om ca 2 000 m² under 2⁷⁹. Innehavare av över försäljningsfastigheterna med vederbörligt tillstånd eventuellt framdragna elektriska ledningar förbehålles rätt att bibehålla och nyttja ledningarna utan rätt för kommunen till annan ersättning än gottgörelse av ledningarnas innehavare för skada till följd av tillsyn, underhåll och reparation av ledningarna. Lagfartskostnader samt utav styrelsen erlagda kostnader för fastigheternas avstyckande ävensom övriga med köpet förenade utgifter samt de skatter och onera, som från tillträdesdagen kan belöpa på fastigheterna, bestrides helt av kommunen. I övrigt skall bestämmelserna i förordningen den 25 maj 1945 (nr 262) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Länsstyrelsen förklarar sig i yttrande den 20 februari 1959 ej ha något att erinra mot att räntan å köpeskillingens amorteringsdel förbindes med räntenivån för kommunal långfristig upplåning men anser det skäligt, att kommun får tillgodogöra sig en eventuell sänkning av räntan i fråga om dylik upplåning under amorteringstiden.

Departementschefen

Mot ifrågakavande preliminära försäljningsöverenskommelse har jag intet att erinra. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medgiva,

att fastigheterna Fagersånna Nolgården 2⁵⁰, 2⁵⁴⁻⁵⁷ och 2⁷⁹ i Ransbergs socken, Skaraborgs län, må säljas till Mölltorps kommun för en köpeskillning av 165 000 kronor och på i huvudsak de villkor i övrigt som domänstyrelsen föreslagit.

7:o

Åsle Stora Hallan 15¹ i Skaraborgs län

Domänstyrelsen (skr. 19/12 1958) hemställer, att kronoegendomen förra furirbostället 1 mantal Åsle Stora Hallan 15¹ i Åsle socken, Skaraborgs län, säljes genom utbud.

Beträffande egendomens beskaffenhet meddelas i huvudsak följande.

Egendomen är belägen ca 10 km från Falköping. Arealen utgör 53,5 ha, varav åker och tomt 28,5 ha, äng 7,5 ha samt skogsmark 17,5 ha. Till egendomen hör andel i Hökensås häradsallmänning, vilket för egendomens del medfört en årlig utdelning under senare år av i medeltal 450 kr. Åkerjorden är i och för sig av god beskaffenhet men har en splittrad och arbetskrävande arrondering. Täckdikning efter plan saknas. Hävden är god. Manbyggnaden är i gott skick men saknar moderna bekvämligheter, däribland vattenledning. Ekonomibyggnaderna är i medelgott skick, ehuru ladugården är ålderdomlig och arbetskrävande. Över egendomen finnes bl. a. framdragen en vattenfallsstyrelsen tillhörig elektrisk ledning. Taxeringsvärdet utgör 98 600 kr., varav 95 300 kr. belöper på inägorna samt 3 300 kr. på skogsdelen. Egendomens nuvarande brukare, G. Johansson, innehar egendomen på grundval av ett till den 14 mars 1959 gällande kontrakt. Arrendavgiften för arrendåret 1958/59 utgör 3 500 kr.

Uppskattningsnämnden har vid förrättning den 19 september 1956 saluvärderat inägorna till 91 200 kr. och andelen i häradsallmanningen till 9 000 kr.

Värdet av skogsmark och växande skog har av domänstyrelsen fastställts till 15 000 kr.

Lantbruksnämnden har den 7 november 1958 förklarat sig ej ha något att erinra mot att egendomen säljes i befintligt skick.

Domänstyrelsen har funnit egendomen hänförlig till sådan kategori av kronoegendomar, som ej bör behållas i kronans ägo. Uppskattningsnämndens värderingsförslag har jämlikt särskilda inom styrelsen tillämpade normer prövats av styrelsen, som därvid funnit skäl godtaga värdet i fråga, även om detsamma framstått såsom något högt. Arrendatorn Johansson har på förfrågan meddelat, att han ej är intresserad av vare sig fortsatt arrende eller eventuellt förvärv av egendomen. Under dessa förhållanden föreslår styrelsen, att egendomen utbjudes till försäljning på allmänna marknaden. Saluvärdet bör bestämmas till 115 200 kr., varav 15 000 kr. för skogsmark och växande skog och 100 200 kr. för inägorna och andelen i häradsallmanningen. Försäljningen bör enligt styrelsen i övrigt ske på i huvudsak följande villkor.

Egendomen försäljes i befintligt skick med tillträde å dag, som senare bestämmes. Å egendomen befintliga anläggningar tillhöriga annan än domänverket inbegripes ej i försäljningen. Köparen medgiver vattenfallsstyrelsen såsom ägare av viss fastighet i Trollhättans stad rätt att dels kostnadsfritt för all framtid bibehålla en över egendomen framdragen elektrisk ledning, dels borttaga för ledningen hinderliga och för dess säkerhet farliga träd och buskar, vilka skall tillhöra markägaren och tillvaratagas av denne, dels för vattenfallsstyrelsens personal erhålla obehindrat tillträde till egendomen för ledningens tillsyn, underhåll och reparation — skolande vattenfallsstyrelsen ersätta den skada, som orsakas av trädens eller buskarnas borttagande, dels ock till säkerhet för nämnda rättigheter erhålla inteckning i den försålda egendomen, därvid det åligger köparen att — innan sådan inteckning meddelats — vid överlåtelse av egendomen eller del därav göra förbehål om rättigheternas bestånd och tillförbinda ny ägare att vid överlåtelse göra enahanda förbehåll. Innehavare av andra över egendomen med vederbörligt tillstånd framdragna ledningar förbehålles rätt att bibehålla och nyttja ledningarna utan rätt för köparen till annan ersättning än gottgörelse av ledningarnas innehavare för skada till följd av underhåll, reparation och tillsyn av ledningarna samt för skada, som genom ledningarna kan åsamkas betesdjur. Köparen ensam skall vidkännas kostnader för lagfart samt övriga med köpet förenade utgifter ävensom gälda de skatter och onera, som från tillträdesdagen kan belöpa på egendomen. I övrigt skall bestämmelserna i förordningen den 25 maj 1945 (nr 262) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Departementschefen

Mot domänstyrelsens försäljningsförslag har jag intet att erinra. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medgiva,

Kungl. Maj:ts proposition nr 108 år 1959

att kronoegendomen Åsle Stora Hallan 15¹ i Åsle socken, Skaraborgs län, må med ett saluvärde av 115 200 kronor säljas på i huvudsak de villkor, som domänstyrelsen föreslagit.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gunnar Eklund